

بسمه تعالی

بسته سیاستی تحول و جهش تولید در بخش کشاورزی و منابع طبیعی^۱

مقدمه

بخش کشاورزی و منابع طبیعی به دلیل داشتن نقش حیاتی در تأمین غذای موردنیاز کشور، تحقق امنیت غذایی و توسعه پایدار یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصاد کشور محسوب می‌شود. با اتکالی به تجارب گذشته و در راستای اهداف چشم‌انداز سند توسعه ایران ۱۴۰۴ و با بهره‌گیری از فرهنگ علمی جهادی، آینده‌نگر، دانش‌محور، هوشمند و با ارتقاء نقش‌آفرینی بهره‌برداران در تصمیم‌سازی و نقش‌پذیری آن‌ها در تصمیم‌گیری‌ها، اقدامات اساسی در جهت نیل به توسعه کشاورزی پایدار صورت می‌گیرد. در این امر مهم با در نظر گرفتن مفاد اسناد بالاسری نظام که همانا بر خورداری از امنیت غذایی، توزیع مناسب درآمد، بهره‌مندی از محیط‌زیست مطلوب، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل، گام‌های مؤثر در راستای ایرانی توسعه‌یافته و دارای جایگاه اقتصادی در خور برداشته خواهد شد.

نقش و جایگاه بخش کشاورزی از دیدگاه امنیت غذایی

بخش کشاورزی به‌عنوان تولیدکننده مواد غذایی در برنامه‌های توسعه کلیه کشورها دارای موقعیت ویژه و استراتژیک است. در کشور ما نیز همانند سایر کشورها تأمین غذا و امنیت غذایی از جمله مهم‌ترین اولویت‌های استراتژیک توسعه محسوب می‌گردد. دسترسی به غذای کافی از حقوق مسلم و اولیه انسان‌ها می‌باشد و می‌بایست اقدامات جدی و همه‌جانبه‌ای جهت تأمین غذایی کافی در سطح ملی (عرضه غذا در سطح کلان)، بهبود وضعیت غذا و تغذیه و فراهم نمودن امکان دسترسی تمامی خانوارها به غذای کافی (حمایت از اقشار آسیب‌پذیر) و ارتقاء سطح بهداشت انجام پذیرد.

بخش کشاورزی کشور به لحاظ توانمندی قابل توجه، اقلیم متنوع منابع طبیعی تجدیدشونده و ذخایر غنی ژنتیکی نقش مؤثری در تشکیل تولید ناخالص داخلی، امنیت غذایی، افزایش صادرات غیرنفتی و اشتغال نیروی کار کشور ایفا می‌نماید. تأکید انقلاب اسلامی از بدو شکل‌گیری بر حمایت از کشاورزان و جامعه روستایی و عشایر کشور است و توجه به افزایش درآمد و رفاه آنان در سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری جایگاه ویژه بخش را آشکار ساخته است.

^۱ کارگروه تخصصی کشاورزی و منابع طبیعی کمیته علم و فناوری قرارگاه جهش تولید سازمان بسیج اساتید کشور

رئیس کارگروه و ناظر علمی خانم دکتر مریم دهقانی

توجه به جایگاه عزتمندانه بخش کشاورزی در اقتصاد مقاومتی با رویکرد جهادی و رشد و پیشرفت اقتصادی همراه با عدالت اجتماعی، اهمیت بخش کشاورزی را به‌ویژه در شرایط خطیر کنونی دوچندان می‌نماید. آینده‌نگری و توجه به دانش‌بنیانی در بخش، رویکرد کلان و راهبردی، اقتصادی نمودن کشاورزی همراه با مدیریت خلاق و ارتقاء نقش‌آفرینی بهره‌برداران، در راه توسعه کشاورزی است.

بهره‌جویی از توانایی و خلاقیت جمعیت جوان کشور و به‌ویژه حضور فارغ‌التحصیلان جوان بخش کشاورزی موتور محرکه اقتصاد دانش‌بنیان بخش است. وجود ظرفیت‌های آب‌وخاک، موقعیت جغرافیایی کشور و شرایط اقلیمی مستعد ایران اسلامی ایجاب می‌نماید بر پایه دانش روز، حرکتی سنجیده و پرشتاب در کلیه عرصه‌های بخش کشاورزی ایجاد شود.

چشم‌انداز

بر مبنای سند چشم‌انداز نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، ویژگی‌هایی چند برای توسعه کشور تعیین گردیده است. در این سند، توسعه‌یافتگی متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی کشور ایران، برخورداری از دانش پیش‌رفته، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی و دارای تعامل سازنده و مؤثر با جهان، برخورداری از امنیت غذایی، توزیع مناسب درآمد، بهره‌مندی از محیط‌زیست مطلوب، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل از موارد مهم ویژگی‌های توسعه کشور هستند که دارای ارتباط عمده و مستقیم با فعالیت‌های بخش کشاورزی می‌باشند.

سیاست‌های کلان بخش کشاورزی

- ۱- توسعه پایدار کشاورزی با حفاظت از منابع طبیعی پایه و صیانت و توانمندسازی منابع انسانی.
- ۲- تأمین امنیت غذایی با تکیه بر تولید از منابع داخلی و نیل به خودکفایی در محصولات اساسی، ارتقاء سطح سلامت مواد غذایی تا استاندارد جهانی، اصلاح و بهینه نمودن الگوی مصرف و حمایت مؤثر از تولید و صادرات در محصولات دارای مزیت‌های نسبی و ایجاد مزیت‌های جدید (از جمله هدفمند نمودن یارانه‌ها در جهت تولید و صادرات).
- ۳- اصلاح ساختار و نظام بهره‌برداری بخش کشاورزی با تشویق کشاورزان به رعایت اندازه‌های فنی - اقتصادی واحدهای تولیدی متناسب با نوع فعالیت و شرایط مختلف اجتماعی، اقتصادی و اقلیمی کشور و تأکید بر جهت‌گیری حمایتی دولت از این سیاست‌ها به‌ویژه در واگذاری منابع آب‌وخاک.
- ۴- نوسازی نظام تولید کشاورزی بر مبنای دانش نوین و بومی‌سازی فناوری‌های روز، تربیت، حفظ و تجهیز نیروی انسانی موردنیاز، توسعه و تقویت تعاونی‌ها و سایر تشکل‌های اقتصادی، اجتماعی، صنفی و تخصصی با مشارکت آحاد جامعه و رقابتی نمودن فعالیت‌ها در بخش.
- ۵- ارتقاء بهره‌وری از آب در تولید محصولات کشاورزی و استفاده علمی و بهره‌برداری بهینه از سایر نهاده‌های تولید.

- ۶- گسترش زیرساخت‌ها و ایجاد انگیزه برای جذب و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی با پوشش مناسب بیمه، کاهش احتمال زیان تولید، اجرای سیاست‌های حمایتی و متعادل کردن سطح سودآوری کشاورزی با سایر بخش‌های اقتصادی.
- ۷- حمایت مؤثر از ساماندهی فرآیند تولید و اصلاح نظام بازار محصولات کشاورزی باهدف بهبود رابطه مبادله بخش با سایر بخش‌ها، افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌های تولید، رعایت قیمت تمام‌شده محصولات اساسی، تأمین درآمد تولیدکنندگان و منافع مصرف‌کنندگان و بهبود کیفیت مواد و فرآورده‌های غذایی.
- ۸- تخصیص یارانه هدفمند به بخش کشاورزی در جهت تحقق خودکفایی، حمایت از ساخت زیربناها، مراعات معیارهای زیست‌محیطی، قابلیت انعطاف در شرایط محیطی مختلف و ارتقاء قدرت رقابت در بازارهای داخلی و بین‌المللی.
- ۹- ارتقاء سطح درآمد و زندگی روستاییان، کشاورزان و عشایر، توسعه پایدار روستاها و مناطق کشاورزی و رفع فقر با تقویت زیرساخت‌های مناسب تولید و تنوع‌بخشی و گسترش فعالیت‌های مکمل و اقتصادی به‌ویژه صنایع تبدیلی و روستایی و خدماتی نوین.

وضعیت شناسی بخش کشاورزی

الف) نقاط قوت و ظرفیت‌ها

- ۱- برخورداری از ذخایر آب‌و خاک مناسب
- ۲- چهار فصل بودن آب‌وهوای کشور
- ۳- انگیزه قوی برای کار و تلاش و کشاورزی در جامعه
- ۴- تقویت نگاه مردم برای بازگشت به روستا در بسیاری از موارد

ب) نقاط ضعف و کاستی‌ها

- ۱- واردات بی‌رویه
- ۲- سوءاستفاده عناصر سودجو و سوداگری در بازار
- ۳- ضعف برنامه‌ریزی وزارتخانه‌های ذی‌ربط
- ۴- عدم هم‌افزایی و همکاری همه‌جانبه وزارتخانه‌های ذی‌ربط
- ۵- ضعف روحیه و رویکرد جهادی و انقلابی در وزارتخانه‌های ذی‌ربط
- ۶- ضعف نظارت مؤثر و کارآمد
- ۷- کم‌توجهی به چشم‌انداز و اسناد بالادستی و سیاست‌های کلان

ج) فرصت‌ها

- ۱- وجود کشورهای متعدد همسایه برای صادرات
- ۲- جدیت رهبری معظم انقلاب در خودکفایی و جهش تولید در بخش‌های کشاورزی

د) تهدیدها

- ۱- تحریم‌ها و فشارهای غربی
- ۲- کارشکنی آمریکایی‌ها و ممانعت از همکاری دولت‌های منطقه با جمهوری اسلامی در این زمینه

راهبردها:

- احیاء و ارتقاء نقش عزت‌مندانه و جهادی بخش کشاورزی در اقتصاد مقاومتی.
- حمایت از تجاری‌سازی فناوری و ارتقاء سطح دانش فنی و تحقیقات تقاضامحور در بخش با توجه به مبانی اقتصاد دانش‌بنیان،
- ایجاد نظام ملی نوآوری، گسترش فعالیت‌های تحقیق و توسعه‌ای و نوآوری‌های مؤثر همراه با توسعه فناوری‌های نوین با مشارکت تولیدکنندگان.
- توسعه فناوری نوین با مشارکت تولیدکنندگان و حمایت از تجاری‌سازی فناوری و گسترش برون‌سپاری فعالیت‌های فنی و تخصصی بخش
- ایجاد نظام ملی نوآوری، افزایش ضریب نفوذ دانش در عرصه‌های تولید با توجه به مبانی اقتصاد دانش‌بنیان،
- افزایش ضریب نفوذ دانش در عرصه‌های تولید و گسترش برون‌سپاری فعالیت‌های فنی و تخصصی بخش، ترویج، آموزش و تحقیقات کشاورزی
- ارتقاء حضور فعال و سازنده در عرصه رقابتی تولیدات جهانی با رقابتی نمودن و رفع موانع گسترش تولید و صادرات بخش و تبدیل مزیت نسبی تولیدات بخش به مزیت رقابتی با بهره‌گیری آگاهانه، مؤثر و مفید از نعمات خدادادی
- تحول بنیادین و مهندسی مجدد ساختارها و فرآیندهای توسعه با رویکرد یکپارچه در توسعه روستایی و کشاورزی کشور.
- بهره‌گیری آگاهانه، مؤثر و مفید از نعمات خدادادی، مزیت‌افزایی و تبدیل مزیت نسبی تولیدات بخش به مزیت رقابتی
- تکمیل زنجیره ارزش در بخش کشاورزی، تقویت و حمایت از توسعه صنایع کوچک و صنایع تبدیلی و تکمیلی در قطب‌های تولید و مناطق خاص

- ارتقای سرمایه‌گذاری با **تقویت سودآوری**، ارتقاء سطح **حمایت مؤثر** و کاربرد **مدیریت ریسک** در بخش
- ارتقاء سطح **حمایت مؤثر**، تدوین اولویت‌های محصولی و روش‌های حمایت از بخش کشاورزی مبتنی بر ارتقاء بهره‌وری
- اعتماد و باور نمودن نیروهای دانشمند، **خلاق و جوان** و سپردن نقش بیشتر در تصمیم‌گیری به آنان، توانمندسازی روستاییان و عشایر، با رویکرد تکریم کشاورزان کارآموده، تقویت و کارآمدی **خبرگان کشاورزی** در تصمیم‌سازی‌ها.
- ارتقاء نقش نیروهای، **خلاق**، تکریم کشاورزان و ارتقاء توان و کارآمدی روستاییان و عشایر در تصمیم‌سازی‌ها و واگذاری امور غیر حاکمیتی به مردم
- تقویت نهادهای بخش کشاورزی و حضور **مؤثر بهره‌برداران** در تحقق سیاست‌های توسعه، با توجه به اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مبتنی بر واگذاری امور غیر حاکمیتی به مردم با بهره‌مندی از توانایی‌های تخصصی و استفاده از ظرفیت تخصصی نظام‌های مهندسی کشاورزی و دامپزشکی و صندوق‌های حمایتی بخش کشاورزی.
- گسترش کشاورزی سالم و ارگانیک و ارتقای جایگاه کشور در این عرصه
- ارتقاء سطح سلامت و ایمنی منابع، محصول و فرآورده غذایی و گسترش کشاورزی سالم و **ارگانیک** و ارتقای جایگاه کشور در این عرصه
- گسترش کشاورزی **صنعتی**، ارتقاء سطح **خدمات نوین** در بخش کشاورزی و تقویت **زیرساخت‌ها** در محیط‌های روستایی و کشاورزی کشور
- تقویت **زیرساخت‌ها** در محیط‌های روستایی و کشاورزی کشور، ارتقاء سطح **خدمات نوین** در بخش کشاورزی و گسترش کشاورزی **دانش‌بنیان**
- مدیریت تولید، فراوری و بازار محصول و نهاده کشاورزی، حفظ پایداری منابع پایه با تأکید بر توسعه یکپارچه دشت (واحد هیدرولوژی)
- تأمین امنیت غذایی با تأکید بر تولید داخلی محصولات راهبردی متناسب با قابلیت مناطق
- شناخت فرصت‌ها و تهدیدات با نگرش راهبردی و استقرار سیستم‌های **پایش** و ارزشیابی مدرن برای تخصیص بهینه منابع بخش کشاورزی

سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی:

اصلاح ساختار اجرایی سازمان

تقویت، توسعه و توانمندسازی تشکلهای و اتحادیه‌های بخش کشاورزی و واگذاری تصدی‌های دولت در این بخش به تشکلهای و اتحادیه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد در اولویت می‌باشد.

برون‌سپاری فعالیت‌های فنی و تخصصی بخش کشاورزی به بخش غیردولتی با اولویت اعضای حقیقی و حقوقی تعیین صلاحیت شده سازمان‌های نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی در اولویت می‌باشد.

اصلاح قوانین و تغییر روش‌های حمایتی

اصلاح قوانین و تغییر روش‌های حمایتی از محصولات کشاورزی به‌نحوی که بتواند کالاها و روش‌های ارجح را در راستای ارتقاء بهره‌وری موردتوجه قرار دهد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در این ارتباط به‌منظور هدفمند نمودن و کارا تر ساختن حمایت از تولید و تولیدکنندگان بخش کشاورزی و ممکن ساختن اقدامات به‌موقع، سریع و هماهنگ در تنظیم بازار محصولات کشاورزی و همچنین افزایش قدرت رقابتی و قابلیت تجاری بخش کشاورزی، انتقال مسئولیت تنظیم بازار محصولات کشاورزی و فرآورده‌های غذایی به وزارت جهاد کشاورزی در اولویت می‌باشد متناسب‌سازی ابزارهای حمایتی قیمتی و غیر قیمتی لازم با ساختار تولید و بازار هر محصول و برنامه تنظیم بازار و سیاست‌های حمایتی و لحاظ بودجه موردنیاز در قالب پیوست لایحه بودجه موردتوجه خواهد بود.

حمایت‌های قانونی دولت از بهره‌برداران بخش کشاورزی با اولویت‌های زیر تنظیم خواهد گردید:

الف- **تولیدکنندگان محصولات راهبردی:** محصولاتی که بیشترین ارزش تولید را به ازای نهاده‌های مصرف‌شده ایجاد می‌نمایند و یا حلقه‌های بزرگ‌تری در زنجیره ارزش ایجاد و می‌توانند محور رشد بخش کشاورزی باشند

ب- **کالاهای ویژه:** مستقیماً در امنیت غذایی نقش دارند و به‌واسطه امنیت غذایی باید در داخل تولید گردند.

پ- **محصولات خاص و منطقه‌ای:** محصولاتی که ممکن است در کشور تولید آن‌ها دارای مزیت نباشد ولی به‌واسطه شرایط خاص منطقه‌ای تولید آن‌ها اجتناب‌ناپذیر است و باید در جهت ایجاد مزیت برای آن محصولات اقدام نمود.

بدیهی است که طبقه‌بندی محصولات فوق در برنامه‌های پنج‌ساله توسعه کشور توسط وزارت جهاد کشاورزی تعیین و ابلاغ خواهد گردید.

در این ارتباط وزارت جهاد کشاورزی از طریق پرداخت مستقیم به تولیدکنندگان با بهره‌وری بالا (میانگین متحرک تولید آن‌ها

هرساله بیشتر از قبل باشد)، دوستدار محیط‌زیست، برنامه‌ریزی، تحت قرارداد، بر اساس آیین‌نامه‌ای که تهیه می‌نماید حمایت خواهد کرد.

ساماندهی بازار محصولات کشاورزی

به‌منظور تقویت ماهیت رقابتی بازار محصولات کشاورزی، تشکیل بنگاه‌های بازاریابی و بازار رسانی بخش کشاورزی با محوریت بخش غیردولتی، تشکل‌ها، اتحادیه‌ها، تعاونی‌های کشاورزی، تولیدی، روستایی و عشایری موردتوجه خواهد بود به‌نحوی که با حمایت و جمع‌آوری اطلاعات بازار نسبت به ایجاد پایگاه اطلاعات بازار محصولات کشاورزی و امکان دسترسی آسان بهره‌برداران به اطلاعات این پایگاه فراهم خواهد گردید.

ایجاد و تقویت بنگاه‌های بازار رسانی محصولات کشاورزی با همکاری سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی موردتوجه قرار خواهد گرفت.

اصلاح نظام قیمت، تعرفه و واردات

در جهت پایداری تولید، توسعه صادرات، ارتقاء حمایت مؤثر و کارای سیاست‌گذاری با حمایت از تولید و تولیدکننده محصولات کشاورزی با همکاری وزارت بازرگانی تنوع‌بخشی ابزارهای حمایتی مانند اصلاح نظام قیمت‌گذاری، خرید اعتباری، اعمال انواع تعرفه و پرداخت یارانه مستقیم تولید، یارانه صادراتی، متناسب با ساختار تولید و ساختار بازار هر محصول و فعالیت موردتوجه خواهد گرفت.

هم‌زمان با قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی، سیاست قیمت تضمینی نیز به شرح زیر موردتوجه قرار خواهد گرفت: تشکل‌ها و تولیدکنندگان محصولات کشاورزی می‌توانند محصول خود را در بورس کالای کشاورزی عرضه نموده و مابه‌التفاوت قیمت بورس و قیمت تضمینی در صورت کاهش قیمت بورس به پایین‌تر از قیمت تضمینی را از دولت دریافت نمایند. خریدوفروش محصولات بخش کشاورزی قابل دادوستد در بورس از طریق بورس کالا انجام می‌گیرد. خریدوفروش‌های مذکور از قوانین و مقررات عام و خاص مربوط به مناقصه‌ها و مزایده‌ها خارج می‌باشند.

اشخاص حقیقی و حقوقی واردکننده برای مبادله محصولات کشاورزی وارداتی قابل دادوستد در بورس با رعایت مقررات صادرات و واردات، ترغیب می‌گردند.

شرکت‌های پشتیبانی امور دام، خدمات حمایتی و سازمان مرکزی تعاون روستایی موظف خواهند شد به‌منظور تنظیم بازار محصولات کشاورزی قابل دادوستد در بورس، مطابق قوانین و مقررات به‌عنوان بازار ساز فعالیت کنند.

حمایت از تنوع‌بخشی و استفاده از کلیه ابزارهای تعرفه‌ای متناسب با ساختار تولید و بازار محصولات در راستای حمایت مرزی از تولیدکنندگان بخش کشاورزی موردتوجه قرار خواهد گرفت.

وزارت جهاد کشاورزی هرساله متناسب با شرایط تولید و بازار، محصولات تحت سیاست خرید و قیمت تضمینی را انتخاب و اعلام خواهد نمود.

در اختیار قرار گرفتن بخشی از درآمد حاصل از تعرفه واردات محصولات و فرآورده‌های کشاورزی و مواد غذایی به‌منظور سرمایه‌گذاری برای ارتقاء فن‌آوری و بهبود و توسعه زیرساخت‌های واحدهای تولیدی و صنایع تبدیلی مربوطه و افزایش تولید علوفه زراعی و مرتعی، خوراک دام و طیور و آبزیان و غذای زنده موردتوجه قرار خواهد گرفت.

کنترل واردات شکر، برنج، گندم، انواع میوه و سایر محصولات اساسی کشاورزی باهدف حمایت از تولید داخلی و با هماهنگی‌های دستگاه‌های اجرایی مرتبط پس از تدوین برنامه سالانه جهت واردات و صادرات با تأیید وزارت جهاد کشاورزی موردتوجه و تأکید قرار خواهد گرفت.

به‌منظور توسعه صادرات و استفاده از مزیت‌های نسبی بخش کشاورزی حمایت و پیگیری نسبت به پرداخت یارانه صادرات برای محصولات بخش کشاورزی اعم از کمک‌های بازاریابی، جایزه صادراتی، اعتبارات صادراتی، تضمین مخاطرات ناشی از صادرات، یارانه کمک‌های غذایی به کشورهای هدف، موردتوجه قرار خواهد گرفت.

تکمیل فرآیند زنجیره ارزش و ارتقاء درآمد کشاورزان

به‌منظور تکمیل فرآیند زنجیره ارزش، تشویق و هدایت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی به‌نحوی که تمام فرآیند زنجیره ارزش (از ماده خام تا محصول نهایی) را پوشش قرار داده تا موجبات افزایش ارزش‌افزوده بخش کشاورزی، بهبود درآمد بهره‌برداران و ایجاد اشتغال را فراهم آورد، مورد تأکید خواهد بود.

تدوین و اجرای الگوی کشت متناسب با مزیت‌های فنی، اقتصادی، اقلیمی و منابع آبی منطقه

به‌منظور ایجاد تعادل منطقی بین تولید محصولات کشاورزی و تأمین نیاز غذایی کشور، توسعه صادرات و استفاده بهینه از عوامل تولید و منابع پایه (آب‌و‌خاک) نسبت به تدوین الگوی کشت بهینه در مناطق مختلف کشور بر اساس مزیت‌های فنی، اقتصادی و اقلیمی و منابع آبی اقدام خواهد شد و کلیه سیاست‌های لازم جهت اجرای الگوی و ترکیب کشت تعیین می‌گردد. در این زمینه با اعمال نگرش تلفیقی، کلیه جوانب تولید، عرضه و بازاریابی محصول تولیدی موردتوجه قرار می‌گیرد.

تأمین امنیت غذایی از طریق خودکفایی و خوداتکائی در تولید محصولات اساسی

افزایش کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی در راستای الگوی مطلوب عرضه مواد غذایی مبتنی بر عرضه سرانه پروتئین حیوانی با تأکید بر شیر و لبنیات، گوشت سفید و به‌ویژه سبزی و میوه در اولویت قرار دارد.

ایجاد سازوکار و نهادهای لازم برای صدور گواهی عرضه محصولات کشاورزی (دامی، نباتی و شیلات) سالم و یا ارگانیک موردتوجه خاص می‌باشد.

افزایش تولید محصولات زراعی و باغی با اعمال روش‌های به‌زراعی و به‌نژادی و روش‌های بهره‌ور و توسعه و گسترش فناوری‌های نوین مورد اهتمام می‌باشد.

توسعه مجتمع‌های دامی، توسعه باغات در اراضی شیب‌دار و مستعد با تأمین منابع ارزان‌قیمت با عاملیت صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و توسعه کشت‌های مترکم در محیط‌های کنترل‌شده در راستای توسعه صادرات موردتوجه می‌باشد. توسعه فعالیت‌های شیلات در جهت ایجاد اشتغال، حفظ منابع پایه و توسعه صادرات با تأمین اعتبارات تملک‌داری سرمایه‌ای و تسهیلات ارزان‌قیمت موردتوجه خواهد بود.

بهبود و ارتقاء سطح بهداشتی تکثیر و پرورش آبزیان، به‌منظور حفظ ذخایر و تداوم صادرات فراورده‌های آبزیان از طریق ساماندهی بهداشتی ناوگان صیادی، اسکله‌ها، کارگاه‌های فراوری و سیستم حمل‌ونقل آبزیان کشور و اجرای طرح ملی تولید آبزیان عاری از بیماری‌های اختصاصی موردتوجه می‌باشد

ویژگی‌های ممتاز تنوع اقلیمی، تنوع ژنتیکی، موقعیت مناسب جغرافیایی، انرژی فراوان و ظرفیت مناسب انسانی بخش تولیدات گیاهی کشور را قادر می‌سازد تا حضوری فعال در عرصه‌های ملی و بین‌المللی داشته و کشور را موفق به دستیابی به دو آرمان زیر نماید:

الف) خودکفایی در محصولات اساسی زراعی و ارتقای سطح امنیت غذایی تا سطح استانداردهای تغذیه جهانی با حفظ توسعه پایدار

ب) تولید محصولات زراعی و باغی دارای مزیت نسبی در راستای گسترش صادرات و ایجاد زمینه لازم برای افزایش ارزش‌افزوده

سیستم‌های گلخانه، سیستم‌های نوین آبیاری، افزایش تولید در واحد سطح (با توجه به کاهش میزان ذخیره سفره‌های آبی، فرسایش خاک و استفاده بی‌رویه کود و سم)، به‌منظور تولید کافی و مقرون‌به‌صرفه، حفاظت و حمایت از منابع، توجه به سلامت جامعه به‌عنوان اصول پایداری تولید کشاورزی مورد توجه می‌باشد

توسعه پروژه‌های آرمانی، اجرای طرح‌های خاک‌ورزی حفاظتی و افزایش نقش تحقیقات و ترویج همراه با ساماندهی فرایند تولید مورد توجه می‌باشد.

تأمین بخشی از نیاز کشور به گیاهان دارویی با توجه به اهمیت استفاده بهینه و مطلوب از عرصه‌های شیب‌دار و کم‌بازده، جلوگیری از فرسایش بی‌رویه منابع آب‌و‌خاک ترغیب می‌گردد.

هوشمندسازی تولید از طریق توسعه و تعمیم سیستم بانک اطلاعات جغرافیایی کشاورزی، سیستم‌های مدیریت کیفیت و کمیت در مزارع و باغات باهدف ایجاد ساختارهای نظام‌مند و قابل‌ردیابی، تضمین کیفیت محصول نهایی، ارتقاء راندمان مصرف عوامل و منابع تولید پیگیری می‌گردد.

اجرای نظام جامع دام‌پروری

واگذاری صدور پروانه تأسیس و بهره‌برداری و انواع پروانه‌های بهداشتی واحدهای پرورش دام و طیور بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش‌های غیردولتی و عمومی.

تدوین و اجرای آئین‌نامه حفظ امنیت سرمایه‌های مربوط به منابع دامی کشور با رعایت قوانین و مقررات موجود.

برقراری بیمه‌های حمایتی در جهت کاهش خطرپذیری و حمایت از تولید محصولات دامی

تدوین و اجرای آئین‌نامه اجرایی حفظ منابع ژنتیکی انواع دام و مبارزه با قاچاق انواع دام و منابع دامی و مواد ژنتیکی.

ساماندهی امور مشاوره‌ای، ترویجی، آموزشی، مطالعات و تحقیقاتی جهت استفاده از نیروهای متخصص در چرخه تولید محصولات دامی.

استانداردسازی کلیه محصولات دامی تولیدی

توسعه همه‌جانبه زیر بخش دام‌پروری، در گروه وجود تشکل‌ها قوی، فعال و کارآمد می‌باشد، تقویت و ساماندهی آنان و احاله برخی از تصدی‌ها، کمک مؤثری را در روند توسعه و پایداری آن‌ها خواهد داشت.

استفاده از وارینه‌های مناسب و مقاوم به خشکی با راندمان بالا، کشت علوفه‌های غیرمتداول، کشت توأم و مشترک علوفه‌ها و به‌طور کلی استفاده از هر فرصت ممکن را بدین منظور مغتنم می‌داند.

استفاده مناسب از ظرفیت‌های تولیدی با افزایش دوره‌های تولید، افزایش تراکم دام و طیور در واحد سطح، بهبود خوراک دام و طیور، استفاده مناسب از منابع انرژی و بهره‌گیری از توان ژنتیکی دام و طیور از اهم مسائل مورد پیگیری است.

گسترش نظام یکپارچه و زنجیره‌ای تولید (اینترگریشن) به‌منظور کاهش هزینه‌های تولید و افزایش امنیت سرمایه‌گذاری

توجه به حفظ و توسعه منابع طبیعی

توجه به اصول توسعه پایدار کشاورزی و گسترش مشارکت و حضور مردم در حفظ و توسعه منابع طبیعی در اولویت قرار دارد. تدوین ضوابط و استانداردهای بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی، تمدید واگذاری و حق بهره‌برداری بهره‌بردارانی که الگوی صحیح مصرف آب‌و خاک و انرژی در عرصه‌های ملی شده و دولتی را رعایت کنند، اجرای طرح‌های مرتع‌داری و مدیریت مراتع از طریق عشایر ذی‌حق، مبارزه با کانون‌های بیابان‌زا و توسعه بیابان‌زدایی، توسعه آبخیزداری و آبخوان‌داری در عرصه‌های کشور و تهیه کاداستر و نقشه مالکیت اراضی در اولویت می‌باشند.

تعدیل اثرات خشک‌سالی و مقابله با فرسایش آبی و بادی در مناطق مختلف کشور از طریق اجرای عملیات آبخیزداری و بیابان‌زدایی و تحقیقات در خصوص توسعه فناوری‌های مقابله با بیابان‌زایی و کاهش اثرات خشک‌سالی، پوشش کامل حفاظتی و حمایتی جنگل‌ها و مراتع کشور از طریق مشارکت و افزایش آگاهی عمومی شوراها، روستایی، عشایری و بسیج محلی و اجرای برنامه‌های مبارزه با پدیده زمین‌خواری و برخورد قانونی با متجاوزین و متصرفین اراضی و عرصه‌های منابع ملی و دولتی و تشدید مبارزه با قاچاق چوب، کاهش وابستگی معیشتی بهره‌برداران منابع طبیعی از طریق معیشت‌های جایگزین مورد توجه می‌باشد.

با اعمال ممنوعیت بهره‌برداری مازاد بر توان اکولوژیک جنگل‌های کشور، ترتیبات و تمهیدات لازم را جهت اصلاح الگوی مصرف چوب و سایر محصولات جنگلی و جایگزینی سوخت فسیلی و انرژی‌های تجدید پذیر به‌جای سوخت‌های هیزمی، توسعه و نگهداری جنگل، درختکاری مثمر و غیر مثمر و پارک‌های جنگلی و زراعت چوب مورد تأکید می‌باشد.

علاوه بر این‌ها در دولت دهم عرصه‌های حساس کشور از نظر فرسایش خاک و حوزه‌های آبخیز بحرانی را شناسایی و معرفی و دستورالعمل بهره‌برداری از عرصه‌های ذکر شده تدوین و ابلاغ می‌شود. دستورالعمل تعیین حوزه‌های آبخیز بحرانی، مناطق حساس از نظر فرسایش خاک و ضوابط، جرائم و جبران خسارات مرتبط به تصویب هیئت دولت خواهد رسید، هرگونه بهره‌برداری خارج از ضوابط و دستورالعمل تعیین شده ممنوع و بهره‌بردار خاطی ملزم به اصلاح عرصه و پرداخت خسارت می‌شود.

شناسایی و کنترل کانون‌های بحرانی فرسایش بادی و مقابله با پدیده بیابان‌زایی و جلوگیری از هجوم شن‌های روان و گردوغبار با منشاء داخلی و خارجی و کاهش میزان متوسط فرسایش خاک کشور، تعدیل اثرات خشک‌سالی، کنترل سیل و رسوب ورودی به مخازن سدها، ظرفیت‌سازی جهت بهره‌برداری از نزولات آسمانی، تغذیه سفره‌های آب با توسعه عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری محقق می‌گردد.

اصلاح نظام بهره‌برداری از اراضی کشاورزی و تبیین نقش مردم

با بهره‌گیری مفید از نقش مؤثر مردم و بخش غیردولتی و همچنین ساماندهی مردم در تشکلهای ذیصلاح و هدایت آن‌ها، ضمن اعمال نظارت‌های مردمی روابط سالم در اجرای پروژه‌های کلان ملی تقویت می‌گردد. در این ارتباط توسعه نظام‌های مناسب بهره‌برداری، تقویت تشکلهای قانونی خدماتی، تولیدی و آبران و توسعه قطعات فنی - اقتصادی در اولویت قرار دارد.

ارتقاء بهره‌وری و حفاظت از منابع خاک و آب

به منظور ارتقاء بهره‌وری و حفاظت از منابع خاک و حفظ تعادل بین برداشت و تغذیه و جبران ذخیره منابع آب و برای نیل به «پایداری افزایش تولید» اهتمام به تولید و تأمین نهاده‌ها و امکانات مورد نیاز مطابق استانداردهای علمی روز ترجیحاً از منابع داخلی کشور ضرورتی جدی است. در این زمینه اعمال حمایت کافی از توسعه صنعتی کشور و حمایت نرم‌افزاری و سخت‌افزاری که با استفاده بهینه از ظرفیت‌های بلااستفاده موجود و بدون صرف هزینه زیاد، امکان‌پذیر می‌باشد، می‌تواند نیل به هدف مذکور را تسریع نماید.

افزایش راندمان آبیاری از طریق اجرای عملیات زیربنایی آب‌وخاک و توسعه شبکه‌ها، زهکش‌ها و روش‌های نوین آبیاری، ارتقاء بهره‌وری و حفاظت از منابع خاک از طریق اجرای عملیات تجهیز و نوسازی اراضی و پایش و مدیریت کیفیت و مواد آلی خاک، اصلاح و زهکشی و خاک‌ورزی حفاظتی اراضی کشاورزی، توسعه نظام‌های مناسب بهره‌برداری تولید و تشکلهای آبران و ایجاد قطعات فنی - اقتصادی در اولویت و مورد اهتمام جدی قرار خواهد گرفت.

به منظور حفظ تعادل بین برداشت و تغذیه و جبران ذخیره منابع آب در دشت‌های ممنوعه و ممنوعه بحرانی، افزایش تولید محصولات کشاورزی در این دشت‌ها با اعمال روش‌های به‌زراعی و به‌نژادی، روش‌های بهره‌ور مثل توسعه کشت در محیط‌های کنترل شده، بهینه‌سازی الگوی کشت، ایجاد و توسعه مجتمع‌های تولیدی دامی و شیلاتی، توسعه باغات در اراضی شیب‌دار و عملیات آبخوان‌داری و آبخیزداری انجام خواهد گرفت.

به منظور تحقق کشاورزی صنعتی و اقتصادی در فرآیند تولید محصولات کشاورزی از طریق توسعه مکانیزاسیون با انجام اقداماتی از قبیل آموزش، افزایش فن‌آوری‌های نوین، اجرای طرح جایگزینی ماشین‌آلات و ادوات و دنباله‌بندها، بازسازی

ماشین‌های فرسوده و توسعه واحدهای خدمات مکانیزاسیون با استفاده از منابع عمومی دولت، صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی و بانک‌ها و اختصاص یارانه کافی در اولویت می‌باشد.

ارتقاء سطح بهداشت و سلامت غذا، افزایش بهره‌وری، کاهش مصرف انرژی

گسترش مدیریت تلفیقی با آفات، بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز با اولویت کنترل بیولوژیکی و غیر شیمیایی و استفاده از کودهای زیستی و آلی، مدیریت کنترل تلفیقی تولید با نظارت بر اجرای استانداردهای ملی کنترل کیفیت تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی و حفظ کشور از گزند آفات و عوامل خسارت‌زا گیاهی و دامی و شیلاتی با ایجاد امکان استقرار پست‌های قرنطینه گیاهی و دامی و شیلاتی به‌خصوص در مناطق آزاد تجاری و گمرکات کشور و تجهیز این پست‌ها برای اعمال مقررات قرنطینه موردتوجه می‌باشد.

در جهت افزایش بهره‌وری، کاهش مصرف انرژی، ارتقاء سطح بهداشت، توسعه پایدار، اصلاح ساختار و بازسازی و نوسازی ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات واحدهای فرسوده و قدیمی دام، طیور، آبزیان، زنبورعسل و کرم ابریشم، موردتوجه می‌باشد. کاهش ضایعات تولیدات کشاورزی از مرحله تولید تا مصرف از طریق توانمندسازی، ارتقاء مهارت و بهینه‌سازی زیرساخت‌ها و کاربست روش‌های آموزشی و ترویجی در اولویت خواهد بود.

کنترل بیماری‌های واگیر و مشترک انسان و دام از طریق توسعه پایش و مراقبت و مبارزه با بیماری‌های دامی با استفاده از توان‌بخش غیردولتی و دولتی موردتوجه قرار خواهد گرفت.

توسعه اشتغال مولد در بخش

عرصه وسیع بخش کشاورزی استعداد به‌کارگیری کلیه فارغ‌التحصیلان بخش را داشته و افزایش کمی و کیفی تولیدات کشاورزی و دامی منوط به انتقال یافته‌های علمی به مزارع و استفاده مفید از حضور کارشناسان می‌باشد.

در این ارتباط توسعه استفاده از خدمات فنی مهندسی سازمان‌های نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی و مجمع ملی خبرگان کشاورزی، حمایت از گسترش صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری محصولات کشاورزی با اولویت قطب‌های تولید و مشارکت تولیدکنندگان کشاورزی و تمرکز سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی این صنایع در وزارت جهاد کشاورزی و استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در قطب‌های تولید و مشارکت تولیدکنندگان کشاورزی و نیز حمایت از گسترش صنایع کوچک روستایی و صنایع دستی عشایری و اشتغال‌زا در اولویت قرار دارد.

همچنین توسعه و تقویت تشکل‌ها و اتحادیه‌های تولیدی و توزیعی بخش کشاورزی و منابع طبیعی و همکاری و حمایت از تشکیل بنگاه‌های بازاریابی و بازار رسانی بخش کشاورزی با محوریت بخش غیردولتی، تشکل‌ها، اتحادیه‌ها، تعاونی‌های کشاورزی، تولیدی، روستایی و عشایری موردتوجه خواهد بود.

تقویت تشکل‌های تولیدی و اصلاح ساختار عرضه محصولات کشاورزی در شهرهای بزرگ، حلقه‌های واسط در این رابطه به حداقل کاهش و منافع تولیدکننده و مصرف‌کننده موردتوجه است

ارتقاء نقش صندوق‌های حمایتی بخش کشاورزی

به‌منظور کاهش تصدی دولت و واگذاری امور مردم به خودشان، ارتقاء جایگاه تشکل‌های تولیدکنندگان در مراکز تصمیم و تشویق سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی مورد توجه قرار می‌گیرد. در این ارتباط افزایش ظرفیت صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، کاهش ضایعات محصول با بهبود دستگاه‌های برداشت و نظام حمل‌ونقل و توسعه صنایع تبدیلی، توسعه، بازسازی و نوسازی صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری محصولات کشاورزی با تأکید بر استقرار آنها در قطب‌های تولید محصولات کشاورزی، تشویق و توسعه صادرات محصولات فرآوری شده کشاورزی مورد اهتمام قرار خواهند گرفت.

توسعه بخش مبتنی بر دانایی و سامان‌دهی سیستم تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

نوسازی و بازسازی راهبردی پژوهشی و فناوری، الزام به تهیه برنامه جامع توسعه علمی و فنی کشاورزی را اجتناب‌ناپذیر کرده است، انجام اقدامات و تسهیلات لازم باهدف بهره‌برداری حداکثر از ظرفیت‌های ملی و منطقه‌ای در حوزه فن‌آوری اطلاعات، زیستی و ریز فناوری و ارتقاء جایگاه تحقیقات کاربردی در بخش کشاورزی، توسعه ساختارها و زیربنای لازم برای رشد فعالیت‌های دانایی محور در بخش دولتی و خصوصی و حمایت از کلیه پژوهش‌های سفارشی و کمک به تأسیس صندوق پژوهشی و فناوری، افزایش یکنواخت سرمایه‌گذاری دولت در امر پژوهش و فناوری از سیاست‌های پژوهش در بخش می‌باشد.

در طول سال‌ها گام‌های مؤثری در توسعه دانایی محوری و حاکمیت نگرش علمی در تصمیم‌سازی‌ها و اجرای برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی برداشته شده است و نشانه‌های این تحول در «تدوین برنامه‌های راهبردی محصولی، موضوعی و منطقه‌ای» تبلور پیدا کرده است که به یاری خداوند طی سال‌های آتی اجرایی خواهند شد.

به‌منظور بهره‌گیری از علم و دانایی، نوآوری، تقویت نهضت نرم‌افزاری و پژوهش، ارتقاء بهره‌وری از عوامل تولید توسعه تحقیقات کاربردی کشاورزی و سرمایه‌گذاری لازم به‌منظور توسعه فعالیت‌های آموزشی و ترویجی برای ارتقای شاخص آموزش در بخش کشاورزی با استفاده از خدمات فنی مهندسی سازمان‌های نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی و مجمع ملی خبرگان کشاورزی و خدمات مالی و اعتباری بخش دولتی در برنامه بیانگر اهمیت توسعه مبتنی بر دانایی در بخش کشاورزی است.

در این ارتباط برون‌سپاری فعالیت‌های فنی و تخصصی بخش کشاورزی به بخش غیردولتی با اولویت اعضاء حقیقی و حقوقی تعیین صلاحیت شده سازمان‌های نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و نظام دامپزشکی به نحوی انجام می‌گیرد که تا پایان سال دوم برنامه تمام فعالیت‌های ممکن را پوشش دهد

تقاضامحوری کردن تحقیقات بخش کشاورزی و مرجع قرار دادن حل مشکلات بخش از طریق افزایش بهره‌وری در بخش و تقویت و توسعه کشاورزی علمی - صنعتی مورد توجه قرار می‌گیرد.

در این ارتباط توسعه و گسترش فناوری‌های نوین در بخش کشاورزی و توسعه تحقیقات کاربردی، تقاضامحور و مشتری مدار در بخش کشاورزی و تقویت حضور بخش خصوصی در این زمینه، تولید بذور مقاوم و پر محصول و باکیفیت، هدفمند نمودن

ایستگاه‌ها و مراکز اصلاح نژادی در راستای حفظ تولیدات و منابع ژنتیکی دامی، اصلاح نژاد دام و طیور به‌منظور افزایش تولیدات دامی، ایجاد زیرساخت‌های لازم به‌منظور شناسایی، حفاظت و بهره‌برداری از منابع ژنتیکی گیاهی، دام، آبزیان و سایر مواد بیولوژیک موردتوجه و اهتمام جدی قرار خواهد گرفت.

نظام دانش، بینش و مهارت کشاورزان، تلاش در افزایش سرمایه‌گذاری لازم به‌منظور توسعه فعالیت‌های آموزشی و ترویجی تولیدکنندگان و بهره‌برداران بخش کشاورزی با استفاده از خدمات فنی و مالی و اعتباری بخش دولتی و غیردولتی (تعاونی و خصوصی) و با عاملیت صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی، ارتقاء سطح دانش فنی- مهارتی بهره‌برداران و شاغلین بخش کشاورزی، گسترش شرکت‌های خدمات مشاوره و ترویج و تقویت آن‌ها، ارتقا منابع انسانی توسعه‌یافته و کارآمد در بخش کشاورزی در جهت افزایش درآمد کشاورزان روستاییان و عشایر، ارتقاء سطح دانش کشاورزان به‌وسیله آموزش فرزندان‌شان و انتقال دانش به عرصه کشاورزی موردتوجه و اهتمام قرار خواهد گرفت.

توسعه عشایری با رویکرد بهبود شرایط زیست‌محیطی و مهار عوامل تخریب منابع طبیعی

در ارتباط با توسعه عشایری با رویکرد بهبود شرایط زیست‌محیطی و مهار عوامل تخریب منابع طبیعی، بهبود شاخص‌های توسعه در عشایری، توسعه صنایع روستایی و صنایع دستی عشایر و خدمات نوین به‌عنوان فعالیت‌های مکمل در بخش کشاورزی و توسعه روستایی و عشایری و ارتقا منابع انسانی توسعه‌یافته و کارآمد در بخش کشاورزی در جهت افزایش درآمد کشاورزان روستاییان و عشایر موردتوجه و اهتمام قرار خواهد گرفت.

ارتقاء کمی و کیفی آموزش و پرورش و مهارت در جامعه عشایری، حمایت از گسترش فعالیت‌های گردشگری، ارتقاء شاخص‌های سلامت، امنیت غذایی، محیط‌زیست و بهداشت جسمی و روحی، توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت و بیمه فراگیر و گسترش نظام تأمین اجتماعی، ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی و سطح درآمد جامعه عشایر، ارتقاء کمی و کیفی تولیدات عشایر موردتوجه و اهتمام قرار خواهد گرفت.

ساماندهی کوچ عشایر بر اساس نظام مدیریت محلی در محدوده زیست‌بوم‌ها، افزایش توانمندی‌های تولیدی عشایر با استفاده از فن‌آوری مناسب و دانش و مهارت‌های بومی آن‌ها، تقویت تعامل سازنده عشایر با محیط‌زیست و منابع محیطی و رابطه متعادل و پایدار دام و مرتع در زیست‌بوم‌های عشایری، ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی و اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی جامعه عشایری به میانگین شاخص‌های روستایی کشور موردتوجه قرار خواهد گرفت.

تنوع بخشیدن به فعالیت‌های اقتصادی در جامعه عشایری با بهره‌گیری از امکانات، قابلیت‌ها و استعداد‌های مناطق عشایری به‌منظور ایجاد، بهبود و توسعه اشتغال، افزایش درآمد و کمک به نگهداشت جمعیت در زیست‌بوم‌ها، استفاده از فن‌آوری مناسب و منابع انرژی غیر آلاینده به‌منظور افزایش کمی و کیفی تولیدات و بهبود کیفیت زندگی جامعه عشایر با حفظ تعادل و پایداری محیط‌زیست، ایجاد، توسعه و تقویت تشکل‌های مردمی به‌منظور جلب مشارکت بیشتر عشایر در فرایند تصمیم‌سازی، اجرا و بهره‌برداری در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و مدیریت محلی مورد تأکید قرار خواهد گرفت.

تقویت جاذبه‌های گردشگری جامعه عشایری با توجه به قابلیت‌های و ظرفیت‌های طبیعی، اجتماعی، فرهنگی عشایر و تلاش برای نهادینه کردن و بهره‌برداری مطلوب از آن‌ها. بهره‌گیری از فناوری مناسب به‌منظور افزایش قابلیت انطباق زندگی عشایر با عوامل و مهار آسیب‌ها و خسارت ناشی از حوادث طبیعی در قلمرو زیست‌بوم‌ها با توجه به‌ضرورت (پیشگیری از سیل، خشک‌سالی، بیابان‌زایی و سایر حوادث) و تأمین ایمنی پایدار برای عشایر در برابر تهدیدها و موانع طبیعی، انجام تحقیقات و

بهره‌گیری از یافته‌های علمی و مطالعه مناطق مستعد در عرصه زیست‌بوم‌های عشایری به‌منظور حمایت از اسکان عشایر داوطلب و ساماندهی کوچ، توسعه استفاده از انرژی‌های نو در مناطق عشایری مورد اهتمام است.